

FELSEFE

2. ÜNİTE
FELSEFE İLE DÜŞÜNME

ÜNİTENİN KONULARI

- 2.1. DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMENİN TEMEL KAVRAMLARI
- 2.2. DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMEDE DİLİN ÖNEMİ
- 2.3. FELSEFİ SORU OLUŞTURMA
- 2.4. FELSEFİ BİR GÖRÜŞÜ VEYA ARGÜMANI SORGULAMA

TEMEL KAVRAMLAR

- Dil
- Doğruluk
- Argüman
- Gerçeklik
- Felsefi Soru
- Akıl Yürütme

GİRİŞ

Felsefede üzerinde düşünülmeye değer temel sorunlar, çözümüne yönelik girişimlerce tümüyle cevaplanması beklenemeyecek bir yapıya sahiptir. Çağdaş felsefenin kimi problemlerinin İlk Çağ'a uzanan bir geçmişi olması bunun kanıtıdır. Filozoflar, her defasında yeni cevaplar oluşturarak sorunlara yönelik bilgiyi genişletir. Bu temel sorunlara yönelik açıklama ve karşı eleştiriler, argümanların gücüne bağlıdır.

Bir düşünce ya da bir görüş temellendirilmedikçe, ayrıntılı olarak irdelenmedikçe felsefi sayılamaz. Felsefi temellendirme, öne sürülen fikirlerin yol ve yönteminin doğru seçilmesi, tutarlı bir şekilde gerekçelendirerek güçlü argümanlara dönüştürülmesi işlemidir. Argümanların gerekçelendirilebilmesi için akıl yürütme ilke ve yöntemleri kullanılır. Görüş ve argümanların doğru ifade edilmesinin koşulu dilin doğru kullanılmasıdır. Dil, hem düşüncenin doğru kurgulanması hem de oluşturulan fikrin doğru ifade edilmesine eşlik eder.

Felsefeyle düşünme ünitesinin ilk konusunda akıl yürütme ve düşünmeye ilişkin kavramları açıklayabilmek için önce görüş, argüman, önerme, tümdengelim, tümevarım, analoji, tutarlılık, çelişiklik, gerçeklik, doğruluk ve temellendirme üzerinde durulacak; ardından da örnek metinler verilerek bu metinlerdeki tutarlı ve çelişik ifadelerin belirlenmesi sağlanacaktır.

İkinci konuda akıl yürütme ve düşünmede dili doğru kullanmanın önemini açıklayabilmek için dilin ifade etme ve kavramlaştırma işlevi üzerinde durulacak, ardından da kavramları yanlış kullanmanın anlamı değiştirmesiyle ilgili günlük hayattan örnekler verilmesi istenecektir.

Üçüncü konuda bir konuyla ilgili felsefi sorular oluşturabilmek için bazı örneklere göre oluşturulmuş sorular verilecek. Bunlardan yola çıkarak kendi sorularınızı yapılandırmanız istenecektir.

Ünitenin sonunda felsefi bir görüşü veya argümanı sorgulayabilmek için seçilen metinlerden yola çıkarak yazarın ileri sürdüğü görüş ve argümanları tespit etmeniz ve sınıf içerisinde tartışmanız istenecektir. Ardından kendi seçeceğiniz gazete, dergi, roman, televizyon haberi, tartışma programı veya filmlerde geçen felsefi bir görüşü tespit etmeniz ve bu görüşü temellendiren argümanları sınıf ortamında tartışmaya açmanız istenecektir.

Neler Öğreneceksiniz?

- Düşünme ve akıl yürütmeye ilişkin kavramları açıklamayı,
- Düşünme ve akıl yürütmede dili doğru kullanmanın önemini açıklamayı,
- Bir konuyla ilgili felsefi sorular oluşturmayı ve
- Felsefi bir görüşü veya argümanı sorgulamayı öğreneceksiniz.

Ünite Hazırlık Soruları

1. **Cevabı önceden düşünülmemiş soru sormak mümkün müdür?**
2. **Bir fikrin doğruluğuna nasıl ikna olursunuz?**
3. **Bir düşünceyi ifade eden cümle, o düşünceyle tamamen örtüşür mü?**

1. Cevabı önceden düşünülmemiş soru sormak mümkün müdür?

Sorular aklımızda daha önce tezahür eden imgelemlerin ve kavramların ilişkileri hakkında kuramadığımız bağlardır. Bu bağlar karşı tarafa sorulurken aslında karşı tarafa konu hakkında bir bağlam sunulur. Örneğin süt sizce lezzetli bir içecek midir sorusunu birisine sorduğunuz zaman süt ile lezzet arasında pozitif ya da negatif olarak sunulabilecek bir bağ kurdunuz ve bu bağı o kadar sağlam kurdunuz ki sorularınızı birle bu bağlam üzerinden sunuyorsunuz. Bundan dolayı soruduğumuz her soru aslında bizim değerler zincirimiz ile ilgili bizlere bilgi verirken, bir yandan da düşünce ve fikirlerimiz ile ilgili ipuçları oluşturur.

Bütün bunlar ne anlama geliyor? Bütün bunlar şu anlama geliyor: Aslında aktif olarak düşünüp cevap bulmaya çalıştığımız bir süreçten bahsetmesek bile sorular, her zaman zihnimizin bir anlamlandırma uğraşının içerisinden geçerler ve bu anlamlandırma uğraşında takıldıkları noktalar ile birlikte bir soru halini alırlar. Sizler soruyu sormadan önce mutlaka sorunun bir muhakemesini yapıyor ve bu muhakeme dahilinde bir sonuca varıyorsunuz. Bunun ise en büyük kanıtı şu: kavramlar, olaylar ya da durumlar ile ilgili sorduğumuz her soruda beklediğimiz bir ya da birden fazla potansiyel cevap vardır. Bu da zaten hali hazırda konu ile ilgili düşünüp teoriler bile geliştirdiğimiz anlamına gelir.

2. Bir fikrin doğruluğuna nasıl ikna olursunuz?

Bir fikrin doğruluğu kendi içerisinde çelişmemesini gerektirmektedir. Kendi içerisinde çelişmemesi ise fikrin tutunduğu kanıt ya da destekler ile beraber değerlendirildiğinde bu kanıt ve desteklerin kendisini doğrular nitelikte olması anlamına gelir. Örneğin eğer bir kağıdın beyaz olduğunu iddia ediyorsanız bunu kanıtlamak adına fikrinizi siyah olan hiçbir kağıt görmediğinizle, daha önce gördüğünüz tüm kağıtların beyaz olduğu ile konuyu ilişkilendirebilirsiniz. Bu fikrinizi kanıtlanmış ya da desteklenmiş bir fikir haline getirir. U şekilde desteklenen ve ampirik ya da teorik olarak test edilen önermeler oldukça ikna edici fikirler olarak karşımıza çıkarlar. Bunun en büyük sebebi bu fikirlerin yanlışlanabilme potansiyelinin diğer fikirlere göre daha yüksek oluşudur.
Objektif deney gözlem araçları ile elde edilen fikirler belli operasyonel tanımlara ve belli ilkelere tutunurlar ve bu ilkeler gözlem ile desteklenebilecek ya da yanlışlanabilecek tanım ve değerlerdir. İşte bu yüzden bilimsel düzleme yaslanmış fikirler son derece güvenilirlerdir. Çünkü okuyucularına şöyle söylerler: ‘‘Dilersen sen de deneyebilirsin, söz konusu gözlemi sen de yapabilirsin. Eğer yaparsan göreceksin ki ben haklıyım. Çünkü eben bu gözlemi milyonlarca kere yaptım’’ İşte bu mesaj bir fikri doğru bir fikir olmaya en çok itecek mesajdır. Bu mesaj kendi içerisinde istatistik bazı değerleri de barındırmaktadır. Bundan dolayı fikirlerin doğruluğunu test edilebilirlik açısından incelemek son derece mantıklıdır.
Daha fazlasını burada öğren: Eodev.com - https://eodev.com/gorev/14059250#readmore

3. Bir düşünceyi ifade eden cümle, o düşünceyle tamamen örtüşür mü?

betyakan1905 Hırslı
Ben tamamen örtüştüğünü düşünmüyorum. Mesela şu an sana fikrimi açıklarken bile kim bilir düşüncelerinde olup da buraya aktaramadığım ne kadar çok şey vardır.
Hatta farklı bir açıdan da bakarsak, o cümleyi okumayan kişiye göre de değişir örtüşüp örtüşmediği. Çünkü ben o cümlede A demeye çalışırken okuyan birisi B dediğimi de düşünebilir.

Yani benim naçizane fikirlerim bu şekilde :)
Asıl sormak istediğin şeyin cevabını tam verememiş olabilirim ama elimden bu kadar geldi.

Daha fazlasını burada öğren: Eodev.com - https://eodev.com/gorev/14058543#readmore
..
anasya473 Kaşif
Hayır, örtüşmez. Çünkü bir cümleyi ifade etmek o cümleyi özetlemeye benzemektedir. Bu nedenle de tamamen örtüşmez. Yansıması olarak da düşünülebilir.

Düşünceler çoğu zaman soyut kavramlar olarak tanımlanırlar. Soyut olan bu kavramların zihnimizde bulunan imgelemleri karşı tarafa anlatabilmemiz ya da kayıt altında tutabilmemiz için bu imgelemleri sözcüklere indirgemek ya da sözcükler ile temsil etmeye çalışmak gerekmektedir. Ne var ki, her soyut kavram ya da imgelemin dilde tam olarak karşılığı bulunmasının imkanı yoktur. Dil her ne kadar esnek bir yapıya sahip olsa da bu esnek yapı sürekli olarak bir şeyler üretilmediği için zamanla bazı sınırların da içerisinde kalmış olur. Dolayısıyla eğer bir düşünceyi sözcükler ile kayıt altına sokmak istiyorsak düşüncenin yapısında bazı değişikliklerin olacağı kabulünü de göz ardı etme şansımız yok. Düşünce sözcüklerin içerisine sığmaya, yani bir şekle girmeye çalışırken mutlaka bazı noktaları daha darlaşacak ve darlaşan bu noktaları zamanla başta temsil ettiği imgelemden daha küçük bir alanı kapsamaya başlayacaktır.

Yine de dil bilimcileri ve dil üzerinde çalışma yürüten filozoflar çoğunlukla düşünceleri ifade eden dil ögelerinin sınırlarını kaldırmak üzerine çalışmalar yapmaktadır. Özellikle edebiyatçılar ve şairler de sürekli olarak bu çabaların içerisindedirler. Ünlü şair ve yazarla düşüncelerini en az sınırlayan kelimeleri üretebilmek açısından yeni heceler ve harfler birleştirerek yepyeni sözcükler türetmektedirler. Bu şekilde dilin de sınırları aşılmakta ve duygu ve düşüncelerin dışa vurumu kolaylaşmaktadır.